

Biserica, banii și politica

Legile referitoare la relația dintre statul român și culte, inclusiv Constituția, garantează protejarea fundamentalei libertăți religioase și manifestarea publică a acesteia. Finanțarea (parțială) a cultelor religioase în România și în țările Uniunii Europene (în grade diferite) are exact această rațiune.

Tratatul constituțional al Uniunii Europene este destul de limpede: „Uniunea Europeană respectă și nu prejudiciază statutul de care beneficiază Bisericile și asociațiile sau comunitățile religioase în statele membre în virtutea dreptului național” (Articolul 1-52).

Culte religioase beneficiază de o finanțare din partea statului, întrucât li se recunoaște prin lege caracterul de utilitate publică a activităților desfășurate în societate, acestea răspunzând unor reale nevoi spirituale și sociale care nu ar putea fi împlinite în alt mod și nu de către stat. Așa cum (nu) se știe, cultele religioase sunt implicate în ample activități sociale și educative, recompensând și în acest mod ajutorul financiar primit.

Există două feluri de finanțare ca sprijin din partea statului oferit cultelor/ Bisericii:

a. directă, care se referă la salarizarea personalului clerical (cu un procent de 65%), la sprijinul financiar parțial pentru construirea de lăcașuri de cult acolo unde acestea sunt solicitate de comunitate, precum și pentru restaurarea acestora, prioritare fiind cele ce sunt monumente istorice, deci parte a patrimoniului național.

b. indirectă, care se referă la acordarea de către stat a unor facilități. Cultele religioase au un statut fiscal similar cu al ONG-urilor, partidelor politice, sindicatelor, universităților, în sensul că fondurile care circulă în interior sunt menite să asigure buna lor funcționare, care, spre beneficiul public, este sprijinită de stat.

Singurele venituri care sunt scutite de impozitare sunt cele provenite din vânzarea cărților/ obiectelor de cult și din contribuții (nu taxe) pentru serviciile religioase, care nu sunt activități comerciale. Fondurile provenite din aceste surse, menite să sprijine autofinanțarea, rămân exclusiv în circuitul intern și sunt reinvestite în întreținerea lăcașurilor de cult (de exemplu, plata facturilor pentru utilități, renovări etc).

Biserica Ortodoxă Română plătește impozit pe clădiri și terenuri aflate în folosință, pe salariile angajaților (personal clerical și neclerical), precum și pe orice venit obținut dintr-o activitate cu caracter economic, dacă fondurile rezultate din acea activitate nu sunt direcționate către opere social-filantropice, religioase, educaționale și culturale.

Mitul că „Biserica nu plătește impozite” este, ca orice mit, exterior realității. Știrile mincinoase de acest tip ignoră o evidență formulabilă onest astfel: statul(!) nu impozitează Biserica/ cultele religioase în legătură strictă cu cele menționate mai sus, nu Biserica se sustrage plății impozitelor.

Manipularea prin știrea falsă că Biserica nu ar plăti impozite transferă astfel nedrept asupra Bisericii mandatul exclusiv al statului însuși, în acest caz monopolul acestuia asupra fiscalității.

În acest larg context, Biserica nu este/ nu ar trebui să fie dependentă de oamenii politici, întrucât legea însăși, gândită în beneficiul reciproc al cetățenilor și al statului, justifică deplin și determină sprijinul financiar oferit cultelor religioase, facilitându-se astfel manifestarea libertății religioase a cetățenilor, conservarea rolului socio-cultural al religiei în societate și sporirea beneficiilor sociale, culturale și filantropice aduse de prezența credinței în spațiul public.

Biserica nu reprimă cunoașterea, cultura și munca, ci cultivă imperativul acestora. Biserica nu este nicăieri în lume o entitate „parazitară”, așa cum o percep/ descriu ideologii cristofobi și victimele influenței lor sfidătoare la adresa creștinismului însuși.

Nu se pune nicio clipă problema unei „pierderi” pentru stat/ societate când sprijină direct sau indirect, prin firești facilități, o instituție care contribuie ea însăși la „binele public”. Acesta nu se referă niciodată doar la dimensiunea orizontală, strict economică a societății, ci include totdeauna, ca necesară, dimensiunea spirituală, verticală a credinței religioase, multiplu fertilă în plan social.

În România, BOR este, în mod evident, cel mai mare filantrop instituțional. Doar în anul 2023, la nivelul Patriarhiei Române, au fost cheltuiți pentru susținerea întregii activități de asistență socială și filantropică 299.324.957 lei, sumă echivalentă cu 60.512.474 euro.

Niciun stat democratic, prin reprezentării săi realiști, nu-și abandonează sau sufocă fiscal partenerii sociali cei mai fideli, a căror calitate morală a fost, în cazul BOR, probată concret și consistent în perioade de criză socială, așa cum a fost recenta pandemie, perioadă de doi ani în care BOR a contribuit social-filantropic, inclusiv la ajutarea instituțiilor medicale, cu o sumă de peste 80 de milioane de euro.

Parteneriatul social stat-culte este astfel benefic societății înseși, relația rațională dintre stat și Biserică reflectând relația statului democratic cu proprii săi cetățeni. Celebra „separare a Bisericii de stat” nu se traduce prin ostilitate sau ignorare reciprocă, ci prin conlucrare fondată pe recunoașterea rolului esențial al fiecăreia dintre părți.

Vasile Bănescu, purtător de cuvânt al BOR